

שבועת הפקדון פרק המישי שבועות

לח.

עין משפט
גר מצוה

בא א ב מ ו פץ מהל
שבעות הלי י ופיס
הליזין ופי כצ"מ כפי
מהל מריס הלכס יא:
בב ג מו פץ מלס
שבעות הלכס יא:

רבינו הנאל

שבועת הפקדון
מיניזא אמר לו תן לי
כדי לקבול ברי. ת"ד זה הכלל.
כלל אינו חייב אלא אחת
פרט חייב על כל אחת
ואחת דברי ר' מאיר ר'
יהודה [אמר] שבועה לא
לך ולא לך חייב על כל
אחת ואחת ר' אליעזר
אומר כ"ו. אמר רב יהודה
אמר שמואל פרטו של ר'
לך ולא לך חייב על כל אחת
לך הוא כלל של ר' מאיר
כלומר בולא לך ולא לך
שמואל ר' יהודה על כל
אחת ואחת חייב ר'
מאי אלא אחת על כולן.
ואיזהו פרטו של ר' מאיר
שמואל על כל אחת
ואחת באומר אין בידי
יהודה סבר זהו כלל ואין
חייב אלא אחת על הכל.
מזו הברייתא דייק שמואל
לך ולא לך חייב ר'
יהודה ואמר (לא) [ולא]
לך חייב הוא מכלל
לך חייב ר' מאיר דאמר
לכלל הוא ופליג עליה
לכא כן האי גונא פרטא
הוא לך לא לך לא לך
הוא זהו כליא. ור' יוחנן
אמר כ"ו חייב ר' יהודה
תרייהו מודו דולא לך
שאוה פרט לא נחלקו
הוא בלא לך לא לך
אמר (לא) לך ש' מאיר
אומר זה פרט חייב
על כל אחת ואחת. ור'
יהודה אומר זה כלל הוא.
ואיזהו כלל של ר' מאיר
באומר כולכם. ור' יוחנן
האי דקייק דייק לה
משנה ר' מאיר. וכיון
דאמר שמואל ר' מאיר
דאמר לכם כלל הוא
מכלל דולא לך ולא לך
פרטא הוא. דאי ס"ד
כשמואל דאמר ולא לך
ולא לך כלל הוא ליחייב
במתני' ולא לך ולא לך
אינו חייב אלא אחת וכי
שבועה שאין לכם בידי.
ודחי שמואל ואמר ר'
מאי סבירא ליה האומר
לא לך ולא לך באומר
שבועה שאין לכם בידי
דמי. ואקשינן לשמואל
ממתני' דתנן שבועה
שאין לך בידי ולא לך
לך חייב על כל אחת
ואחת הנה מתני' ר'
מאי היא דסתם הוא
וקתני דולא לך פרטא הוא
ונפקתו תני במתני' לא לך
לא לך והוא פרט דר'
מאי. ותו אקשינן שבועה
שאין לך בידי פקדון
ותשומת יד וגזל ואבידה
חייב על כל אחת ואחת.
ופריק נמי כדקמייחא תני
ותשומת יד וגזל קתני
תני גזל כ"ו. (הא) [ותן]
קאשו עליה מתני'
דבתורא תן לי חטיס
ושעורין וכוסמין כ"ו.
ופריק תני חטיס תני
שעורין תני כוסמין.
כלומר משנתנו אין בהן

אלא מהא ליכא למשמע מינה. ואס תאמר ולידוק ממתניתין
דפירוקין (דף 79 ל:): דפטרינן בקנס וכל שכן בקרקע כדמוכח
בפ' שבועת העדות (לעיל דף 79 ל). דקאמר ור' יוחנן דלמר משבוע
עדי קרקע פטורין מאי בנייהו איכא בנייהו קנס ולא פירכא דלקמן(א)
טעמא משום דלא כפר ליה ממונא שלא
היה מחייב בדולתו אבל גבי עדות
מאן דפטרי צעדי קרקע מחייב צעדי
קנס שהרי יתחייב ע"י עדותו כמו בשאר
ממוני: **הבא** גרם לא לך לא לך
ולא לך ולא גרסינן ו"ו כדמוכח אלא
צנתרא וכן צכל הני דמייתי דאי
גרסי' ו"ו כדמוכח אס כן צמסקת
דמוקי לה כרצי לימא ר' יהודה הוא
דלמר ולא לך פרטא הוא אכל השתא
לא מתוקמא כותיבא דלא תרוייהו
חשיב פרטא בין צווי' בין זלא ו"ו
ואסוניה דשמעתין קשיא דמוכח צפ"צ
דזכיס (דף 79 ל: וס) דטפי הוי פרטא
זלא ו"ו מצו"ו לר' יהודה דלמר התם
או דלמא כותיב וכותיב לר' יהודה פרטא
הוי וכל שכן כותיב וצספר ימן
גרס הכל כולה סוגיא איפכא ור' פתן
אמר הכל מודים זלא לך ששאו פרט
לא נחלקו אלא זלא זלא לך וגרסינן תני
ולא לך מני פקדון ותשומת יד כו':

בכ"ה של ר' יהודה. פי' לא לך
פרטו של ר"מ פי' צקונטרס
דאי לרצי יהודה נמי פרט הוי אמאי
נקט ר' יהודה טפי ולא לך וס"ת הא
דלא נקט לא ממש דלמדה זה
ר"מ ו"ו דמכל מקום הוה ליה למימר
אף ולא לך **הרי** כאן מ"ו
חמאות. גבי שבועת העדות מיתניא
דגבי פקדון הוה ליה למימר אשמות:
ואנסת ופתית בו'. מימיה למאי
דלא מחייבין צוזכר (צ"מ)
דף מת. אלא ציחוד כלי א"כ הכא כיון
דפרעה (מו) לא מפיטר צוזכרה
וי"ל כגון שיחיד לו צעניו זה שיגבה
מן הכלי כל מה שימיצבוה צית דין:
הדרן **עלך** שבועת הפקדון

כלל אינו חייב אלא אחת. לקמיה מפרש מאי כלל ומאי פרט: ולא
לך גרסינן כדמלוה ולא גרסינן לא לך: כללנו של ר' מאיר וזו פרטו
של רבי יהודה. מאי ששמע ר' יהודה שהיה עושה ר' מאיר כלל
דהיינו ולא לך ולא לך עשאן ר' יהודה פרט. וממילא שמעין דפרטו
של רבי מאיר היינו לא לך לא לך דאי
לא מאי הוי פרטא לרצי מאיר הוא
כללנו של רבי יהודה דאי לך לרצי
יהודה נמי פרטא ולא משבוע כלל
אלא שאין לכם מאי שניא ולא לך
דנקט: הכל מודים זולא לך שהוה
פרט. רצי מאיר לא פליג ארר'
יהודה זולא לך והכי קאמר רבי יהודה
ולא לך הוא דהוה פרטא אבל לא
לך כלללא דלא אשבועה קאי. ולקמיה
מפרש מהיכא דייק ר' יוחנן דתרוייהו
לרצי מאיר פרטי הוי: ושמואל אמר
לך דמודי ליה אודוי לפיגוג עליה
איפוגי. כלומר אי ס"ד דשמעיה ר'
יהודה לרצי מאיר דמשוי לתרוייהו
פרטא לא הוה ליה למינקט מילתא
זולא לך דמודי ליה בגייה אלא הכי
הוה ליה למתני רצי יהודה אומר לא
לך אינו חייב אלא אחת למינקט
מילתא דפליג עליה בגויה: סתם
מתניתין ר"מ (א): סתן ולא לך ולא לך.
ו"ו גרסינן כדמלוה אלמא לר"מ
פרטא הוי ומיזכרא דשמואל: ר' היא
דאמר. צמס' זכיס צפ' סי' ונ: לא שנא
שוחט את הזבח ע"מ לאכול כית
למחר כית צחוק ל"כ כית למחר
וכית צחוק פרטא הוי צ' מתשכח
הוה נחמא אס הרהשוה והוי פיגול
שזב אין מחשבה שניה מוליאתו מידי
פיגול אליכא דר' יהודה דלמר התם
[כט:] זה הכלל כל שמתעבת הזמן קדמה
למחשבת המקום פיגול ומייצין על
אכילתו כרת ומתניתין דהכא רצי היא
ולאו ר' מאיר: מדידיה. מדר' מאיר
גופיה: חטה צבלל חטין. אס טענו
חטה הרי הוא כטענו חטין כדכתיב
(שמות ט) והחטה והכוסמת לא נכו:
פרוטו מכוון מטטרפס. אס אין לו
עליו מכוון אלא שיה פרוטה מטטרפין
לחייבו: פליגי זה רב אחא ורבינא.

מתני' ובמילתיה דרבי יוחנן: חד אמר
אפרטי מיחייב אצלי וחד אמר
חייב על כל אחת ואחת דקתני מתני'
חייב שיש שגשג אתא חטין וחדא
אשעורין וחדא אכוסמין ארבעה לא
מחייבין ליה למימר שבועה שאין לך
בידי חטה שבועה צאפי נפשה היא
שכלל זה אין לך בידי כלום וחזר ופרט
לא חטין ולא כוסמין ולא שעורין אלא
פרטא פירושה דשבועה שאין לך בידי
הוא וכי אמר ר' יוחנן פרוטה מכוון
מטטרפת לאו אסיפא דמתני' דחייב
ליה על כל אחת ואחת קאי דכיון דכל
חטה וחטה צאפני נפשה הוא לא
מטטרפי אלא חרישא אמר שבועה
שאין לך בידי אינו חייב אלא אחת
פרטא מכוון מטטרפת לאויה שבועה
דחא חטא היא: וחד אמר. חייב על כל אחת
דכללא ומיחייב מיהא חטא: ו"ט חטאות.
הוי חמשה מויעין אמו דמתני' וכל חטא
מכבו חטין ושעורין וכוסמין ואמר שבועה
שאין לך בידי חטין ר'
חייא. צדוכתי אחריתי הרי כאן כ' ש"מ ד'
שבועות הן וצקמייחא לא חשיב דכלללא:
ומשני לעולם מלת ניהוה דהיא דכלללא
ליתא וכי קתני עשירס אפקדון אשמות
יד אגזל ואבידה דאכא ד' פרטי לכל
חד וחד דהוה לכו עשירס: אחרא מיחייב.
אכל חד וחד מהנך צבתרי דולא לך
דקאמר לבו אפרטא דפקדון ותשומת
יד קאי ואין כאן אלא ח' חטאות ד'
משום ראשון וחד לכל מן האחרונים:
או

ורין הללו כל עיקר. ואקשינן וכו' זה ההוא טעה באלו הדברים כולן והוסיף ו"ו ככולן בטעות. ופריק מתניתין לאו ר' מאיר היא: הא מתניתין רבי היא דאמר לא שנה כותיב כותיב ולא שנה כותיב כולוהו הני לישינן פרטו הוה. ודברי רבי מפורשין בשתיטת קרשים פרק כל הובחים שקבל דמן. וכבר פירשנוהו בקדושין. ואקשי על שמואל מדברי ר' מאיר עצמו שאמר במשנתנו ר' מאיר אומר אפילו אמר חטה ושעורה וכוסמת חייב על כל אחת ואחת. הנה ו' לר' מאיר פרטא הוא. ודחי לעולם לר' מאיר ר' מוסף אחזקין לראשון וכללא הוא וגרעיה לר' יוחנן שעורה כוסמת דהוא פרטיה דר' מאיר. והאי דקתני אפילו איתא לאשמועינן דחטיק וחטה אחת הן זמה טענו הוא ששבע לו שחטה בכלל חטין וכן שעורה וכו' כוסמת: איל תן לי פקדון שיש לי בידך כו' השביע עליו ה' פעמים בין כב"ד וכפי חייב על כל אחת ואחת. א"ר שמעון מה טעם מפני שכול לתור ולהודות. פירוש כיון שאלו חזר הורדה בפקדון חייב לשלם אם כפר. ועוד נשבע חייב דהא פקדון קאי כפר. הוי ה' חובעין אותו ואומרין לו תן לי פקדון כו'. או כל אחד אומר לו תן לי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה שבועה שאין לך בידי אין חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה חייב על כל אחת ואחת. וכן היה ה' חובעין אותו וכל אחד אומר לו תן לי חטין ושעורין כוסמין כו': גמ' א"ר יוחנן אפילו פרוטה מכוון מצטרפת. פירוש כיון שטענו בחטין ושעורין וכוסמין והוא פחת ואמר שבועה שאין לך בידי חטה ושעורה עליו על הכל בכלל. לפיכך אפילו אין ככולן אלא פרוטה צטרפו וחיוב. ולא אמרין דהא חידא ליכא בכל חידא חטאת פרוטה לא חטאת פרוטה בפרות מפרטה. שבועה שאין לך בידי זהו כלל. פקדון ותשומת יד וגזל ואבידה הוה פרט לחלקו בוה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב כדכתיבו לאלו החמשה שלש חטאות לכל אחד ואחד חטאת אחת שכפר לו בחטיס. והטאת אחת בשעורים והטאת כוסמין. וחד אמר אכללי מיחייב נמי כיון שפתח שבועה שאין לך בידי כאילו

(א) וצרכים כה. ויש"ט,
(ב) קדושין מה. ע"ט, א. לעיל
גכ: (ד) ע"י חטין יבימות מ:
ד"ה בשבועה, (ה) [ועליו ל:]:
(ו) קדושין מה. וזכיס ל:
(ז) לעיל כ"ג (ה) ועיובין
(ח) ע"י חטין (לע"ז) [ועליו ל:]:
(ט) ע"י חטין (לע"ז) [ועליו ל:]:
בשומת מב. ד"ה ר' שמעון
קפוטת ר' מנאיר היתב.

הגרות הב"ח
(א) תו' ד"ה אלא כי
לדקמן קאמר טעמא:

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא
למשמע מינה. דהכי
מתני' לאו טלה דוקא אלא
חטה מיניה דוקא, דוקא, או
רשא לו כופא, ומנה ארין
אטו הוא ולא ימנע חי
מיניה דוקא דנמיר מינה
(שבח קכא). שבועה.
שאין לך בידי ולא לך ולא
לך ולא לך חייב. אס
גולת (קדושין מה). לא
לך ולא לך חייב לך לך
שבועה. דשבעין שבועה
כדכתיבו אבל אס חזיר
שבועה מכלה לא שדיק
אכילה וכללא הוי שבח.
והוסיף: לא לך לא לך
דוקא בלא ו"ו אב"ד אלא לך
ואל לך כדכתיבו ע"ש
בבבבבבבבבבבבבבבבבבב
פרטיה.
מכולם מצטרפת. לחייבו
על שבועה ולא על כל אחת
ואחת אלא לחייבו אס
חטה (לע"ז בב). פליגי
בה רב אחא ורבינא.
במתני' על כל אחת
דמתני' וצרי יוחנן. חד
אמר אפרטי מיחייב
כלומר על כל אחת ואחת
ולא ממתני'. שלש אשמות
הן וכן ארבע דלא אמרין
שבועה שאין לך בידי חטה
שבועה היא וכי הרי פרוטה
חטיס ומיחייב אכוסמין
לתתן הוי ארבעה. הא לא
מחייבין, אלא שבועה שאין
לך בידי אפרטי קאי, וכן
אמר ר' יוחנן פרוטה
מכוס מטטרפת, חרישא
דמתני' איתמר, דקתני אפי'
חייב אלא חטה, אכל קופא
מכל מין ומין חטה שבועה
צאפני נפשה היא, חי ליכא
ככל מין שוה פרוטה לא
מיחייבין אלא אחת אכללי
נמי מיחייב. על כל אחת
דקתני צמתי' ארבע
אשמות. כ' ח' אמר שבועה
שאין לך בידי כלל חטין,
וכי הרי פרוטה כ"ז שבע
על כל מין ומין לכוני
כאן ד' שבועות, ומילתא
דר' יוחנן קיימא בין חרישא
מן דקתני חטין חייב אלא חטה,
בין אסיפא דקתני חטין על
מין ומין ואשבותיה
לכללא, דלחי' אפי' שבועות
דפרטא ליכא לאקומה,
שהרי אין במין אחד שיה
פרטה, ואפי' כפרית ממון
צעין (שם).
הדרן עלך שבועת
הפקדון

(א) חלי חסר כאן ו"ו וכן חטיס ועיורין וכוסמין וכו' פ"ט.